

Задорожня Е. С., к. філол. н.,
КНУ імені Тараса Шевченка

«ФЕМИНИСТСКАЯ» ПОЭТИКА ПРОИЗВЕДЕНИЙ ОКСАНЫ ЗАБУЖКО

В статье рассматриваются особенности «феминистской поэтики» в произведениях Оксаны Забужко. Исследовано образ жєницины и признаки индивидуального стиля женского письма Оксаны Забужко (на примере произведений «Сестра, сестра», «Я, Милена», «Полевые исследования украинского секса», «Инопланетянка».

Ключевые слова: Оксана Забужко, жєницина, фєминизм, поэтика, Украина, ємансипация, равенство, постмодернизм.

Zadorozhna O., Candidate of Science in Filology,
Head of language training department
Taras Shevchenko National University of Kyiv,
International faculty

“FEMENIST POETICS” OF OKSANA ZABUZHKO ARTWORKS

The article discusses the features of «feminist poetics» in the works of Oksana Zabuzhko.

The image of a Woman and the signes of individual writings style of Oksana Zabuzhko have been investigated (on the examples of the works «Sister, sister», «It`s Me, Mylena», «Fieldwork in Ukrainian Sex», «The Alien woman».)

Key words: Oksana Zabuzhko, woman, feminism, poetics, Ukraine, emancipation, equality, postmodernism.

УДК 821.161.2-32:165.642

Зелєна Ю., студ.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

ОСОБЛИВОСТІ ХУДОЖНЬОГО ПСИХОЛОГІЗМУ В ОПОВІДНІЙ МАНЕРІ ГАННИ БАРВІНОК ТА МАРКА ВОВЧКА (НА МАТЕРІАЛІ ОПОВІДАННЯ ГАННИ БАРВІНОК «ХАТНЄ ЛИХО» ТА МАРКА ВОВЧКА «КОЗАЧКА»)

Статтю присвячено аналізу оповідання «Хатнє лихо» Ганни Барвінок та «Козачка» Марка Вовчка. Досліджено особливості художнього психологізму

в оповідній манері двох письменниць. Визначено конкретні прийоми, за допомогою яких письменниці передають внутрішній стан головних героїнь зазначених творів. Проаналізовані спільні та зосереджено увагу на відмінних, специфічних для кожної з письменниць особливостях.

Ключові слова: художній психологізм, внутрішній світ, Ганна Барвінок, Марко Вовчок, оповідання.

Одним з основних завдань письменника, та й митця загалом, є відображення емоції, почуттів, переживань його героїв. Майстерно передані порухи душі привертають увагу та знаходять відгуки в серцях читачів. Таке зображення психічних явищ та душевних переживань дістало назву «психологізм». На сьогодні не існує єдиного визначення психологізму. Зокрема, у словнику С. П. Белокурової знаходимо таке пояснення: «Психологізм (від грец. *psyche* – душа і *logos* – поняття, слово) – спосіб зображення душевного життя людини в художньому творі: відтворення внутрішнього життя персонажа, його динаміки, зміни душевних станів, аналіз властивостей особистості героя» [4].

Внутрішній світ героя можна передати використовуючи різні способи та прийоми. Власні думки та почуття може висловити сам герой через монологи, діалоги (в тому числі внутрішні), спогади, особисті записи у щоденнику чи листи. Інший спосіб – описати переживання за допомогою певних зовнішніх проявів: міміка та жестикуляція героя, опис зовнішності, конкретні дії, манера мовлення, іноді також опис пейзажу або інтер'єру. Для найповнішого розкриття образів поєднують різні прийоми.

В українській літературі особливий інтерес до психологізму спостерігаємо ще з XIX ст.

Серед українських письменників XIX ст. виразною є постать Марка Вовчка (Марії Олександрівни Вілінської). Її творчість не виходила з поля зору літературних критиків, які неодноразово акцентували увагу на важливій ролі художнього психологізму в творах письменниці. Цій проблемі присвячені розвідки та статті різних літературознавців. Зокрема Іван Франко підкреслював, що «вона вміє не лише сама відчувати їх (*героїв* – Ю.З.) горе, але також віднайти його основу і дати їй простий і ясний вислів, що сильно хапає за серце читача» [5, с. 278].

Не менш вагомою, хоча, на жаль, менш відомою серед загалу сучасних читачів є інша талановита письменниця означеної доби – Ганна Барвінок (Олександра Михайлівна Білозерська-Куліш). Будучи навмисно «забутим» радянськими критиками та ідеологами, доробок письменниці лише зараз поступово «відроджується» для пересічних читачів. На сьогоднішній день

недослідженими залишаються багато аспектів творчості Ганни Барвінок, у тому числі особливості художнього психологізму в творах письменниці. Іншою проблемою залишається видання її творів, «аби вони стали приступними і дослідникам, і шанувальникам українського письменства, і вчителям, і школярам. Адже повернене з холодного потойбіччя Барвінкове слово скаже про себе найліпше», – зазначає В. Шендеровський [2, с. 10].

Розглядаючи творчість цих двох письменниць, варто також зазначити, що часто Ганну Барвінок називали послідовницею Марка Вовчка. Першу таке визначення «заціпало за живе і вона неодноразово наголошувала, що писати оповідання почала на десять літ раніше, ніж її наступниця» [2, с. 9-10].

Безперечно, можна знайти «точки дотику» двох майстринь слова, що їх зближували: це і доба, в яку вони жили, жанр оповідання, в якому найбільше себе реалізували, журнал «Основа», в якому друкувались їхні твори. Провідною темою як для Ганни Барвінок, так і для Марка Вовчка було зображення життя простих людей і що важливіше – їхніх душевних переживань. Проте не варто обмежуватись лише поверховим поглядом на письменниць і ставити між їхніми творчими доробками знак рівності. Потрібно дивитись далі й глибше. А що може бути глибшим від бездонної людської душі? Звичайно, ми не в силах заглянути в глибини душі самих письменниць, проте ми можемо проаналізувати зображення внутрішнього світу їхніх героїв, адже ні для кого не секрет, що кожен митець залишає у своєму творі власний відбиток душі, а тим більше такий митець, який намагається передати внутрішні переживання інших людей.

Таким чином, метою статті є проаналізувати особливості художнього психологізму в оповідній манері Ганни Барвінок та Марка Вовчка, визначити спільні риси та зосередити основну увагу на відмінних, специфічних для кожної з письменниць рисах.

Аналіз проводитиметься на матеріалі двох конкретних оповідань, а саме – «Хатне лихо» Ганни Барвінок та «Козачка» Марка Вовчка. На наш погляд, ці твори є доречними для порівняння тому, що вони, якщо дивитись поверхово, дуже схожі, проте при докладнішому аналізі у них виявляються ті специфічні риси художнього психологізму, які є знаковими для творчості письменниць.

Два оповідання, дві зовсім відмінні назви («Хатне лихо», «Козачка»), та дві такі схожі у своїй трагічності жіночі долі. Про життя обох героїнь – Параски Духанівни («Хатне лихо» Ганни Барвінок) та Олесі («Козачка» Марка Вовчка) – нам розповідає третя особа – оповідач. З перших рядків ми дізнаємось про красу та веселу вдачу як Параски: «весела, моторна і брови серпиком, повновида, краска з лиця як не присне. А жартовлива ж! Оце було,

сидимо... в одну хату нас, дівчат натириться було, як раків у ятір, на попрядки, – от і Духанівна між нами пряде, і не згледимось, коли вона й вирнула і вскочила в сіни, сорочку висмикала з-за запанщини, щоб слободнійше було, вскочить у хату, візьметься в боки – гоп-гоп! і пішла гупотіти і всякі каверзи вироблювати. Що було сміху!» [1, С. 525], так і Олесі: «Та й дівчина ж була! Велична, хороша, до всякого привітна й ласкава, і заговорить, і засміється, і пожартує; а де вже помітила що незвичайне, то так погляне, наче холодною водою зіллє, і одійде собі геть» [3, С. 48]. Уже в цьому початковому описі головних героїнь помітним є надзвичайний лаконізм Марка Вовчка – вона наче дає окремі штрихи, яких, на її думку, достатньо для повного розуміння читачем певного персонажа. Натомість Ганна Барвінок подає більш розлогий опис, зображує поведінку героїні у конкретній ситуації. У її творі вдача головної героїні розкривається впродовж всієї першої частини оповідання.

Переломним моментом у житті обох героїнь є одруження. Вибір нареченого для кожної з них зумовлюється іншим: якщо Олеся прагне поєднати своє життя з тим, кого вона покохала, то Параска змушена діяти відповідно до обставин і, так би мовити, хапатись за соломинку (адже вона легковажно поставилась до першого сватання і довгий час її ніхто не хотів сватати). Зовсім різними є і соціальні статуси наречених: в Олесі це кріпак, а в Параски – багач. Цікавим є той факт, що як першу дівчину, так і другу люди намагаються відмовити від шлюбу з її обранцем. І тут ми в обох творах спостерігаємо певні вислови, взяті із народної мудрості, які певним чином передбачають долю героїнь. Парасці кажуть: «За гарного підеш – гарне лихо буде» [1, С. 527], а Олесі – «Не йди за кріпака, не йди! Як такого ходу, то лучче з моста в воду» [3, С. 50]. Проте дівчата не зважають на слова людей і все-таки стають під вінець із своїми нареченими.

На жаль, щастя дівчат триває недовго. Рано чи пізно вони усвідомлюють своє горе: Олеся вже на другий рік після весілля, а Параска лише через один чи два роки. Поглянемо, як це описується у творах. «Другого дня пішли панам поклонитись. Не почула Олеся ні привіту, ні совіту, ані любого та веселого погляду не побачила. Пани такі якісь сердиті, а горді – аж надимаються. «Будь покірна, – наказують, – та до роботи панської щира!» І чудно, і сумно було Олесі таке слухати! А далі й страшно стало. Се справдішня невольниця вона буде!.. І марно її літа молодії перейдуть! Марно пишная краса зов'яне в щоденній тяжкій роботі – у неволі!..» [3, С. 53]. Параска: «Не довго ж вона попишалась! так, годочок або зо два... Правду люде казали, що сердитий буде Петро, як і його батько-прикащик. Раз приїхав з лугу, вона його й не сподівалась. увійшов в сіни, а вона зо мною да з сусідкою стоїть, балакає... А він не сказав їй ні здорова була, нічого, да з серцем до неї: «А дитину покинула!»

(уже в їх і дитинка найшлась). Знаєте, при людях не поздоровкався, да буцімто вже їй дитина не така мила, як і йому; уразив двічі в серце. Вона так і згоріла, да каже: «Вона гуляє, – я його на полу поясом прип'яла». І пішла слідом за Петром, наче не своїми» [1, С. 527].

Горе двох молодичь було зумовлене різними обставинами: зовнішніми для Олесі (кріпацтво) та внутрішніми, сімейними для Параски (сварливий чоловік).

Варто звернути увагу на те, як у творах зображуються події у співвіднесенні з внутрішніми переживаннями героїнь. У творі Марка Вовчка події подаються послідовно, спочатку подається опис події, а тоді відповідь на неї у душі Олесі. Наприклад, спочатку читач дізнається про те, що в Олесі народились три сини, а тоді про те, як вона хвилювалась за них. Натомість Ганна Барвінок зосереджує увагу власне на переживаннях героїні, події для неї не мають такої ваги, вони можуть згадуватись лише побіжно, як можна було побачити в останньому цитованому фрагменті тексту.

Звернемося власне до аналізу тих прийомів, за допомогою яких письменниці передають внутрішній світ героїнь. Насамперед це репліки, зокрема звертання до дитини. «Пригорнула Олеся синяtko до серця, облили її дрібні сльози. «Сину мій! дитя моє кохане! погуляв би ти в світі, полюбував красу і пишність світову, дознав би втіхи й розкоші сьогосвітньої, та гіркая твоя неволя буде! Ще в сповиточку заграмають тебе, змалечу застукають, – не розв'єшся, дорогий мій квіте, ізв'янеш у зеленочку!» [3, С. 54]. Параска: «Дитино моя, чого ж твій тато мене нівечить? хіба ж я не твоя мати? Горенько ж моє, лишенько ж мені!» [1, С. 529]. Ганна Барвінок також передає читачам думки героїні: «Тільки оце думає: «Сьогодні мій Петрусь таки сердешенький, ніж учора. Що там йому є? хто його так дратує? Я, здається, нічого йому не заподіяла, миліший він мені, ніж світ Божий» [1, С. 528], чого ми не бачимо в творі Марка Вовчка. Особливо вагомими є заключні монологи героїнь, до яких ми звернемося пізніше.

Погіршення становища жінок пов'язане із втратами чоловіка та дітей. Адже це були їхні найближчі люди, які приносили хоч крихту втіхи в це важке життя. Пережиті випробування не можуть не залишити сліду на внутрішньому світі героїнь і тут ми спостерігаємо їхню зміну, певну внутрішню еволюцію, яка передається через опис дій та що не менш важливо – опис зовнішності.

Розгляньмо окремо кожен приклад внутрішньої еволюції. Пригадаймо, що на початку твору Параска (як і Олеся) була дуже вродливою та веселою дівчиною. Як же змінюється її життя після одруження та перенесених втрат? Коли вона вже дізналась, що її чоловік сварливий, то почала плакати: «Було,

виплачеться Параска у коморі, виплачеться добре, а від людей хоронила, що шемить серденько: пощемить, да й забула Параска. Любо знов у їх і хороше в оселі, мов соловейки щебечуть. Параска знов весела і гомонлива і привітна, й радіє дитині й чоловікові» [1, С. 528]. На початку в героїні ще були сили, щоб забувати образи, щоб знову ставати веселою, вона ще могла терпіти: «Терпить вона. Защемить трошки, да й забуде» [1, С. 528]. Проте вона вже не була тією веселою та безтурботною дівчиною, яку ми бачили під час її дівування: «Да так почала ніби трохи марніти... Говорить, було, говорить, да й загадається. А дівкою суму тому, я думаю, не йняла віри, що й є. Було, її як ворожку підсилають до людей, щоб одводила тугу від серця. Так і зніме ясними очима, щирими речима» [1, с. 529]. Зміни відбулися і в зовнішності героїні: «Краску з лица зовсім звела» [1, с. 530], «Веселе дівування зникло, як сон: не пізнати було тої Параски, що, було, своїм Петрусем хвалиться» [1, с. 530].

Ганна Барвінок лише натякає читачам на те, що відбулись зміни в зовнішності Параски, але не акцентує на них увагу, для неї важливішим залишається показати зміни внутрішнього світу. Через якийсь час горе стає настільки звичним, щоб героїня наче призвичаюється до нього, вже не реагує так емоційно: «Терпіла, терпіла Параска, плакала, плакала, а впісля – наче щось собі надумала: сліз не стало, сама зробилась ні весела, ні скушна, да мов їй трохи з серця спало; говірка стала і очі якимсь огнем чудним загорілись» [1, с. 530]. Але раптом на її долю випали нові випробування: померли чоловік та дитина. Мабуть, це сталось так неочікувано, що Параска не зразу все усвідомила, а тоді, коли вже зрозуміла, – не могла стримати свого горя, їй потрібно було його висловити, виплакаться: «І так здається, спокійненька собі стала: два чи три тижні і сльози на їй не бачили; а послі все було тихенько плаче, все плаче» [1, С. 530]. Далі героїня знову змінюється, стає «якоюсь чудненькою» [1, С. 531], вже не плаче і, здається, «не стала зовсім нічого тямити» [1, С. 531]. Виливаючи сльози, вона вилила всю свою душу, вона вже не мала що висловлювати. Параска замкнулась в собі, залишилась наодинці зі своїм горем, стала «тиха, як весняний вітерець» [1, С. 531]. Люди, які її бачили, вважали її «чудненькою деревиною» [1, С. 531], адже вони не знали, що насправді твориться в її душі. Але про те, «як вона своє горенько чує» [1, С. 531] ми дізнаємось з монологу Параски, який підслухав оповідач, і який, по суті, є кульмінацією твору: «Що се я? сиджу, як в'яле зілле! поникла? Душа моя мов одлетіла, серце моє вщухло... Ох!.. Голова моя важка, темно; ніяка думка мене не засяє! а мов уві сні сиджу... Чи довго мені ще вік свій коротати?... Чого мені світом нудити? харчують, зодягають, не зобіжають. Чи я сиджу на лаві, чи серед хати, – всяке мене обійде, тихенько переступиться... Чого мені ще? Уже ж не болітиме! усе поховала, усе перебула. О-о-о-о! як

же запекло коло серця!.. Згадала, згадала... усіх вас разом згадала! О-о-о!.. Щось мені світ міниться!» [1, С. 531]. Після цих слів Параска впала, ще три дні пролежала, а тоді пустила три сльози і померла.

Таким чином, завдяки майстерності Ганни Барвінок ми побачили, як людину змінюють життєві обставини, як з життєрадісної дівчини Параска стала мовчазною сумною жінкою і як ці зміни відбуваються поступово, віддзеркалюючи труднощі, що випали на долю Параски. Ці зміни знаходять відгуки в серці читача, який починає щиро співчувати героїні.

Звернімось тепер до образу Олесі. Чи розкривається її еволюція так само, чи ж якось по-іншому? Вродлива й весела дочка вільного козака Олеся зазнає горя через важкі реалії життя кріпаків, тому, що вона покохала і вийшла заміж за кріпака. Як раніше зазначалось, вона вже з другого дня зрозуміла, яке життя її чекає, але шляху назад не було. Найперше бачимо, як хвилюється молодиця за своїх дітей, яких змушена залишати на цілий день самих, тому що їй потрібно йти на панщину: «Пересумує день у роботі, увечері біжить – що там мої діточки, як? А серце мре, непевна вона, чи діток застане живих і здорових» [3, С. 54]. Для Олесі її діти були єдиною втіхою у житті, вона, як і будь-яка мати, хотіла дати їм краще життя, тому їй так гірко було дивитись, як вони змушені тяжко працювати. Ще важче стало їй, коли дітей забрали до панських покоїв: «З того часу не було веселої минути, ані спокійного снання Олесі: і вдень і вночі перед очима чорняві хлопчєнята, потомлені, поблідлі, привиджуються» [3, С. 54]. Її веселу вдачу заступив смуток: «Щодня божого умивається Олеся дрібними сльозами» [3, С. 55]. Нове випробування – чоловік їде з панями в далекий край, прощаються: «Олеся й не плаче, стоїть біла, як хустка, не зведе очей з Івана, не випускає його із своїх рук. А тут пан кричить: «Хутко, хутко!» Пригорнув Іван до серця Олесю востаннє та й побіг. Тоді Олеся, як до пам'яті прийшла, схопилась – уже нема, далеко; тільки пил слідом клубочиться, а коло неї діти плачуть» [3, С. 55]. Схоже поводитьсь дівчина, коли їй наказують збирати синів в дорогу: «А вона стоїть, дивиться панії в вічі, наче не розуміє; тільки зблідла як крейда» [3, С. 58]. Це можна пояснити тим, що такі зміни настільки вражаючі, що вони збивають Олесю з пантелику, вона начебто відмовляється їх сприймати і не може одразу адекватно відреагувати на них. Марко Вовчок звертає більше уваги на зовнішні зміни, ніж Ганна Барвінок. Про це, наприклад, свідчить епізод, коли Олеся прийшла до пані і побачила своє відображення в дзеркалі: «Глянула Олеся коло себе: се той самий покой з дзигарями, де вона була молодою, убрана, уквітчана, сама – як квіточка свіжа, а теперечки?.. Боже мій милий! Чи се ж вона? Стоїть якась постара, замучена молодиця, печаловита, боязлива... Усе згадалося Олесі: «Пропав мій вік молоденький!» [3, С. 56]. Горе вплинуло

не лише на її зовнішність, але й на самопочуття: «Олександра так занепа-ла здоров'ям, що й робити нездужає». Після цього пані вигнала її з двору і Олесі довелось шукати нового пристановища, тут ми знову спостерігаємо її «зі сторони»: «Коли б хто побачив: несе, було, на гору відра з водою стара, убога жінка, а за нею чорнявий обшарпаний хлопчик скаче, – чи пізнав би хто Олександру, багату козачку, пишну дівчину?» [3, С. 60].

Тут бачимо, які різні зміни сталися в її зовнішності. У тому, що саме горе так вплинуло на жінку, можна впевнитись, прочитавши епізод, коли Олеся влаштувалась на роботу до заможних міщан, які добре до неї ставились: «Олександра то не натішиться – одужала, помолодшала» [3, С. 60]. Проте їй не судилося доживати віку в затишку, обставини склались так, що їй знову довелось повернутись до пані, яка забрала в неї й наймолодшого сина. Втрата останньої дитини для Олесі, яка в дітях знаходила свою втіху, стала останньою краплею, її стан різко погіршився: «Вже тяжко нездужала бідна Олександра; лежала сама, і води нікому подать; лежала й смерті дожидала» [3, С. 62]. Весь свій біль та смуток героїня висловлює в заключному монолозі: «Діти мої, діти! Є вас, як цвіту, по всьому світу, тільки вас коло матері нема потомлені віка звести! Викохала я вас лихим людям на поталу... Де ж ви, мої голуб'ятка! мої соколи ясні?» [3, С. 62]. «Смерть мене постигає саму... Викохала собі трьох синів милих, як трьох голубів сивих... та нема й одного коло мене... Сини мої! діти мої!..» [3, С. 62]. І «та як жила плачучи, так і вмерла плачучи» [3, С. 62]. Таким чином, ми бачимо, що образ Олесі також еволюціонує, але ця еволюція зображена не так, як еволюція Параски. З веселої дівчини героїня перетворюється в «печаловиту», заклопотану жінку, в матір, яка понад усе любить своїх дітей, але не має змоги бути з ними навіть в час смерті. Ця зміна відбувається ще в першій половині твору і далі лише підкріплюється змінами зовнішності та стану здоров'я, але в суті своїй вже не змінюється.

Отже, можна зробити висновок, що пишучи про нещасливу долю жінки, Ганна Барвінок та Марко Вовчок велику увагу приділяють психологізму, але при цьому послуговуються різними прийомами та розставляють власні акценти. Письменниці розуміли, що, розповідаючи про долю жінки і ті труднощі, які випали на її долю, не можна не зобразити зміну внутрішнього світу – його еволюцію. Проте вони по-різному підходили до зображення такої еволюції. Творчості Марка Вовчка притаманні лаконізм, послідовний виклад подій з подальшою реакцією героїні на них, зображення основної зміни внутрішнього світу, що посилюється та відкреслюється змінами зовнішності та конкретними діями героїні. Натомість Ганна Барвінок концентрується на найменших порухах душі героїні, буквально прописує кожну найменшу зміну, що відбувається, у зв'язку з тими подіями, які трапляються в її житті.

Звичайно, письменниця також посилює ці зміни описами зовнішності, однак ці описи, які і зображення самих подій, не є для неї настільки важливим, адже її увага зосереджена на внутрішньому стані героїні.

Таким чином, на прикладі двох конкретних творів ми проаналізували ті риси психологізму, які є характерними для творчості письменниць і показали, що, незважаючи на будь-які спільні чи схожі особливості творчості, все ж манери відображення внутрішнього світу героїв у Марка Вовчка та Ганни Барвінок різняться, що не дивно, адже це вияв їхнього суб'єктивного бачення та чуття.

1. Барвінок, Ганна. Твори / Г. Барвінок // Українська література XIX століття : хрестоматія : навчальний посібник для студ. філол. спец. вищ. навч. закладів / упоряд. Н. М. Гаєвська. – Київ : Либідь, 2006. – С. 517-549.

2. Ганна Барвінок : Збірник до 170-річчя від дня народження / За ред. проф. В. Шендеровського; Упор. В. Яцюка. – К. : Рада, 2001. – 556 с.

3. Марко Вовчок. Оповідання, казки, повісті, роман / Марко Вовчок. – Київ : «Наукова думка». – 1983. – С. 48-62.

4. Словарь литературоведческих терминов. Автор-составитель С. П. Белокурова. [Электронный ресурс] / С. П. Белокурова. – 2005. – Режим доступа: <http://grammar.ru/SPR/?id=1.5>

5. Франко І. Марія Маркович (Марко Вовчок). Посмертна згадка // Зібрання творів: У 50 т. – К., 1982. – Т.37 – С. 276-279.

Зелена Ю., студ.,
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко, Киев

ОСОБЕННОСТИ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ПСИХОЛОГИЗМА В ПОВЕСТВОВАТЕЛЬНОЙ МАНЕРЕ ГАННЫ БАРВИНОК И МАРКА ВОВЧКА (НА МАТЕРИАЛЕ РАССКАЗА ГАННЫ БАРВИНОК «ХАТНЕ ЛИХО» И МАРКА ВОВЧКА «КАЗАЧКА»)

Статья посвящена анализу рассказа «Хатне лихо» Ганны Барвинок и «Казачка» Марка Вовчка. Исследованы особенности художественного психологизма в повествовательной манере двух писательниц. Определены конкретные приемы, с помощью которых писательницы передают внутреннее состояние главных героинь указанных произведений. Проанализированы общие и сосредоточено внимание на отличных, специфических для каждой из писательниц особенностях.

Ключевые слова: художественный психологизм, внутренний мир, Ганна Барвинок, Марко Вовчок, рассказ.

Zelena Y., stud.,
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

**THE PECULIARITIES OF PSYCHOLOGISM IN NARRATIVE STYLE
OF HANNA BARVINOK AND MARKO VOVCHOK
(BASED ON THE STORY «KHATNIE LYKHO» BY HANNA BARVINOK
AND «KOZACHKA» BY MARKO VOVCHOK)**

The article is devoted to the analysis of the story «Khatnie lykho» by Hanna Barvinok and «Kozachka» by Marko Vovchok. The peculiarities of psychologism in narrative style of the writers were investigated. The methods of displaying the inner world of the main heroines were examined. The common features were analyzed and the main attention was focused on the specific characteristics of each writer.

Key words: psychologism, inner world, Hanna Barvinok, Marko Vovchok, story.

УДК 82-31(510)

Ісаєва Н. С., к. філол. н., доц.,
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка

**ОБРАЗ «СУЧАСНОЇ ВІДЬМИ» В КИТАЙСЬКОМУ
ЕТНОКУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТІ ПРОЗИ СЮЙ СЯОБІНЬ
(НА МАТЕРІАЛІ ОПОВІДАННЯ «М'ЯНМАРСЬКИЙ НЕФРИТ»)**

У статті зроблено спробу з'ясувати особливості розуміння і художньо-го втілення образу «відьми» в оповіданні сучасної китайської письменниці Сюй Сяобінь «М'янмарський нефрит». До уваги беруться етнокультурні образи та символи (нефрит, небожителька, Гуаньїнь), які наділяють магичними рисами образ головної героїні А-Юнь.

Ключові слова: сучасна китайська жіноча проза, Сюй Сяобінь, традиційна культура, відьма, чаклунка.

Творчість сучасної китайської письменниці Сюй Сяобінь привертає увагу китайських і західних дослідників незвичайною здатністю відтворювати психологічне буття сучасної жінки (перш за все китаянки) в тісному поєднанні з буттям цілої нації. Мова йде саме про буття у множинності його концептуальних проявів, а не лише про життєвий шлях у визначеному часі і просторі. Твори Сюй Сяобінь відзначаються оригінальним поєднанням